

MARZENA GŁODEK

PAP SŁUPSK

**RZECZYWISTY I SYMBOLICZNY
OBRAZ ŚREDNIOWIECZNEGO RZYMU
W *MIRABILIA URBIS ROMAE***

Powstałe w latach 1140-1143 *Mirabilia Urbis Romae* (*Cuda Miasta Rzymu*) kanonika Benedykta stanowią doskonałą ilustrację rozwijającego się w wiekach średnich mitu Rzymu¹. Szybko zyskały znaczny rozgłos i wywierały wpływ na sposób opisywania Wiecznego Miasta, zarówno wśród autorów włoskich, jak i zaalpejskich, aż do połowy XV stulecia, stając się najbardziej znanym „przewodnikiem” dla pielgrzymów i równocześnie utrwalając obraz Rzymu jako „*miasta jedyne go na świecie, które nigdy nie miało i nie będzie miało podobnego sobie*”².

Rzym fascynował zarówno swoją przeszłością stolicy światowego Imperium, jak i terażniejszością miasta papieży i cesarzy, stanowił też centralny punkt eschatologicznych wizji, łączących trwanie świata z przetrwaniem Miasta i jego najsłynniejszych budowli³. W świadomości nie tylko mieszkańców średniowiecznej Italii Rzym funkcjonował zarówno jako realne miasto, jak i też, a może przede wszystkim, jako wieloznaczny i niezwykle nośny symbol, odnoszący się do przeszłości i terażniejszości. Jacques Le Goff nieco przewrotnie stwierdził, że rzymska przeszłość paraliżowała, ponieważ zamiast zwracać polityczne plany dla Italii ku przyszłości, powracano do przeszłości, stale mówiąc o „*renovatio*”⁴.

Poza budowlami o różnorodnym przeznaczeniu i pochodzeniu, zarówno antycznym, jak i wczesnośredniowiecznym, Rzymu dotyczyło wiele źródeł pisanych, silnie akcentujących wielkość Miasta. Źródła te miały lokalne, rzymskie pochodzenie,

¹ J. Le Goff, *L'Italia nello specchio del Medioevo*, Torino 2000, s. 32.

² Słowa z listu Petrarke do kardynała Jana Colonna z 21 grudnia 1336 r., można odnieść również do omawianej powyżej epoki.

³ Chodzi nie tylko o popularny aforyzm z VII lub VIII w. „Dopóki będzie stało Koloseum, będzie stał Rzym; kiedy Koloseum runie, runie także Rzym; kiedy runie Rzym, runie świat”, ale także wizję Dnia Sądu z *Epistola ad Gerbergam reginam de ortu et tempore Antichristi* Adsona de Moutier-en-Dier czy Danteską koncepcję Monarchii. J. Le Goff, *L'Italia nello specchio*, s. 37.

⁴ Tamże, s. 36.